

GAZETA

ANTI REVIZIONIȘTĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
ARAD, STR. NICU FILIPESCU 30.

Organ săptămânal de documentare
Redactor și proprietar: ISAIA TOLAN

ABONAMENTE: Pe un an 130 lei, pe 6 luni 70 lei.
Autorități, instituțiuni, întreprinderi 500 lei.
Autorități și instituțiuni sătești 200 lei.

„EMKE“

Curtea de apel din Dobrița întărit la 13 Martie o sentință, prin care un preot protestant, Ștefan Szabó, fusese condamnat la o lună închisoare pentru că a scris despre așa-zisa dreaptă a Sfântului Ștefan pe care o plimbă la 20 august prin Budapesta capul pericel al iredentei maghiare, nu e o relictă din corpul răului rege al Ungariei ci-i os dela Dumnezeu știe cine, deci o curată șarlatanie, deci perica protestantă, care nu cunoaște sfinți și relicvii, cu cât mai vărtos nu i se poate țina. Intărind sentința această, în urma căreia sinodul bisericii protestante din Ungaria solidarizase oficial cu condamnatul, Curtea de apel din Dobrița a spus: că așa-zisa dreaptă sfântă nu e o relictă veche (catolică) ci un simbol, simbolul Ungariei vechi, deci cată să i se șine și protestanții.

Și mai dăm un exemplu. „Sfânta coroană“ a Ungariei nu e altceva decât orice coroană, și totuși Mica Ințepere nu va șovăi să scoată în ziua în care va fi în chip serios să fie pusă nou pe capul unui Habsburg. Pentru că e și ea în ochii maghiarilor un simbol, simbolul țării Mari.

Și bine! Tribunalul din Cluj recunoscut Sâmbăta trecută o persoană juridică pe faimoasa „EMKE“, pentru că, dragă Doamne, și-a modificat în așa chip statutele ca să poată și admise țara românească.

Și ciudată de tot această rețeașter!

Vine la tine, tribunal, o cetate de criminali, cu o firmă care a devenit în decursul timpului simbol îndemnător de crimă, și fiindcă îți prezintă statute noi, ticluite în așa fel ca să nu le găsești cusur, și înșoști, deși firma-simbol i-a rămas aceeași, deși oamenii i-au rămas cu vechea mentalitate, și spiritus rector i-i același și de bandă depe vremuri, și nu și-a schimbat decât titlul. Asta s'a întâmplat în cazul faimoasei „EMKE“. Statutele pot să i fie oricum ticluite, căci doar n'o să umble anul Sándor Iozsef cu ele, ceea ce contează în fața urilor și trebuia deci să conștie și pentru justiția clujeană că e firma, simbolul, acele două litere: „EMKE“, înseamnă exterminarea roilor din Ardeal și maghiarizarea Ardealului, acele două litere: „EMKE“, înseamnă: maghiarizarea țării de români prin grădă de copii și azile, școli secrete unguerești la Blaj, Baia Mare, Brad, Câmpeni, școli secrete maghiare înființate de „EMKE“ în sate românești unde e-a putut înființa statul maghiar, colonizări de săcui și școli unguerești din pustă în Țara

Or, legarea Săcuimii cu

Trădarea socialistă

Cetitorii „Gazetei Antirevizioniste“ au putut lua în repetate rânduri cunoștință despre modul fără pereche cum a trădat internaționalismul și interesele lumii de jos din Ungaria partidul așa-zis social-democrat, înhăitat cu guvernării de dragul câtorva mandate de deputat cu cari l-au fost miluiți de regimul hortist conducătorii (cu toții, fără excepție, evrei).

Întăia dare pe față a acestei trădări datează de vreo șase—șapte ani, când un deputat miluit depe băncile socialiste a răspuns la o apostrofă a unui om al regimului: „Nu vă declarați mai iredentști decât noi, pentru că uneltirea ce o putem noi face 'n contra statelor succesoare, prin muncitorii maghiarești și ungurizată de acolo, n'o puteți face voi!“

Pe urmă, acum anul, oficiosul Ligii Revizioniste „Pesti Hirlap“ a adresat socialiștilor o somație: să se declare dacă-s revizionști sau ba!

Partidul social-democrat din Ungaria n'a pregetat și s'a declarat imediat. Oficiosul său, „Népszava“, a început să facă iredentism întocmai ca celelalte ziare dela Budapesta, încât a trebuit să i se oprească intrarea în România. Iar peste câțeva vreme — la vreo lună dela somația Ligii Revizioniste — partidul social-democrat a trimis reprezentanți oficiali — pentru întâia oară — la o mascaradă revizionistă ce se aranjase la Hodmezövásárhely.

E cunoscut apoi cetitorilor noștri cum după această scandalosă metamorfoză, partidul social-democrat din Ungaria s'a apucat să supraliciteze pe iredentștii oficiali, imaginând o atragere în cursă a socialiștilor din țările apusene, ca să i pună și pe-aceia 'n slujba iredentei maghiare, în slujba revizionismului, în slujba unui

pusta Ungariei prin colonizări maghiare de-alungul căilor de comunicație, maghiarizarea obligatorie a numelor la căile ferate, episcopie ortodoxă maghiară în Ardeal, și câte alte și alte crime duse la capăt sau începute, recunoscute cu nerușinare în almanahurile jubilar ale lui „EMKE“ sub semnătura aceluiși Sándor Iozsef, care va dirigi și de aci înainte, fără să-și fi schimbat decât părul,

regim unguereșt de ale cărui infernale masacre săvârșite printre socialiști când s'a înscăunat, au răsunat șiarele și congresele socialiste din lumea întreagă.

Indrazneața cursă a fost dată în vileag printr'o broșură publicată spre sfârșitul anului trecut de un fost deputat socialist maghiar din Cehoslovacia, care confundând și la Praga socialismul cu iredentismul unguereșt, a trebuit să-și ia catrafusele și să se întoarcă la Budapesta, unde, firește, i s'au uitat cu dragă inimă toate blestemățiile din timpul comunismului lui Bela Kun, căci tocmai se puneau la cale iredentizarea partidului socialist și aveau nevoie de asemenea lapădătură. Licheaua aceasta a avut nerușinarea, tot atât de mare ca și imprudența ce-a comis-o destăinuind și ce nu era de destăinuit, să someze pri broșura sa partidul socialist din Ungaria, ca să convoace la Budapesta, la Paștile anului de față, un congres socialist internațional, care să fie transformat într'o protestare de mare răsunet în contra tratatului de pace dela Trianon. Congresul ar fi fost (sau ar fi) să se țină pe terenul Vérmező dela Budapesta, unde acum 15 ani și-a adunat oștirile armatului

Nicolae Horthy ca să le primească delilarea înainte de-a intra în Budapesta, și s'anunțe că e vai de cine se va opune regimului hortist. Ar fi fost (sau ar fi) să se adune la acest congres toate societățile iredentiste din Ungaria, în frunte cu-ale faimoasei TESz (cea amestecată în asasinarea lui Barthou și-a regelui Alexandru), și bine înțeles delegații partidului socialist. Astfel încadrați, delegații partidelor socialiste din țările apusene n'ar mai fi avut (sau n'ar mai avea) încotro, și văzând că au de-a face cu o manifestare a țării întregi, în primul rând a muncitorimii, s'ar fi grăbit (sau s'ar grăbi) să se unească cu protestul unguerilor în contra tratatului de pace, urmând apoi să acționeze și-acasă așa precum s'au legătuți la Budapesta.

Acesta, îndrăzneț ca tot ce e turanic, fusese planul. Că se va încerca traducerea lui în fapt, n'ar fi de mirare, știut fiind că la Budapesta nimic nu-i imposibil. Poate însă că daravera din Germania — reînființarea serviciului militar obligatoriu — o să impună iredentel maghiare o amânare pe altă dată a trăznăii ce-a imaginată. Vom vedea.

Pând atunci să-i semnaldm uneltirea ce-a pus-o la cale la noi.

Socialiștii ungueri și unguerizați dela noi s'au dat și ei cu iredentă maghiară

Se va fi știind (deși ziarele noastre au trecut faptul sub tăcere), că acum câțeva vreme partidul social-democrat s'a rupt în două, făcându-și unguerii și unguerizații un partid separat.

Gestul acesta al socialiștilor ungueri nu s'a putut întâmpla fără știrea și fără îndemnul socialiștilor dela Budapesta. Dovada ni-o face mai presus de îndoială citatul ce-l vom reproduce mai la vale din ziarul

această ortăcie botezată „culturală“.

Asta este și rămâne societatea autorizată de tribunalul din Cluj, atâta vreme cât nu și-a schimbat odată cu statutele firma simbolică și oamenii ce o compun și o diriguiesc.

Ni-i ngăduit nouă să judecăm simbolurile ca literă de statut, atunci când Curtea de apel din Dobrița le judecă numai ca simboluri?

„Előre“ („Înainte“ — înainte încotro?, asupra cui?), oficiosul fracțiunii unguerești a soc. demilor noștri.

Iată — fără comentarii și fără explicații, fiindcă ceea ce vom reproduce vorbește singură — despre ce este vorba:

Ziarul clujean „Ellenzék“, cunoscut ca unul dintre propagandiștii cei mai inverșunați ai încheșării tuturor minorităților din România într'un bloc antiromânesc, a publicat la 24 Martie crt., în loc de editorial, următoarele:

La ultima ședință a organizației din Târgu Mureș a partidului maghiar d. G. Bernady (acela despre care ziarul „Universul“ a arătat în iarna aceasta că la instrucții iredentei dela Budapesta) a propus ca partidul maghiar să profite de faptul că partidul social-democ-

Există totuși reciprocitate româno-maghiară

„Firește, atunci când e 'n folosul Ungariei.“

Ar urma să ne facă o nouă dovadă a acestei ciudățenii tratativele ce e vorba să se înceapă peste câțeva zile pentru aranjarea chestiunii fundației Gojdu dela Budapesta.

Chestiunea aceasta se tratează de vreme îndelungată, și a rămas din pricina pretențiilor guvernului maghiar tot în stadiul în care era acum nu știu câți ani când s'au început tratativele. Firește, guvernul unguereșt nu vine cu pretenția ca să se rezerve fundația pentru culturalizarea românească a românilor din Ungaria de azi, — asemenea lucruri nici prin gând nu le trece celor dela Budapesta. Guvernului unguereșt îi trebuie altceva: și-anume, concesii românești, concesii materiale, pe seama unguerilor din Ardeal. Într'o corespondență orădană apărută în „Brassói Lapok“ din 25 Martie, se arată că noile pretenții ale guvernului maghiar sunt:

1. Să se retrocedeze unguerilor spitalul „Crucii Roșii“ dela Cluj, trecut ca bun al statului maghiar, în virtutea tratatului de pace, în mâni românești;
2. Să li se retrocedeze institutul Teresianum din Sibiu;
3. Să se retrocedeze bunurile private din Săcuime.

Ne așlam, precum vedeți, în fața unui șantaj calificat, cerându-ni-se pentru un bun românesc, lăsat prin testament românilor, o contravaloare cel puțin înzecită, a cărei cedare ar însemna totodată o revizuire din partea noastră a tratatului de pace și o recunoaștere a dreptului Ungariei de a se amesteca în chestiunile noastre interne, în speță în chestiunea agrară.

Iată cum știe Ungaria să invoace când e în folosul ei reciprocitatea, de care nu voințește niciodată să știe când e vorba să folosească românilor de sub stăpânirea ei. În asemenea reciprocitate Ungaria e meșteră. Ni-a dovedit-o cu prisosință în atâtea rânduri, mergând bunaoară până acolo, că și-a arestat fără vină soldații de lege românească și i-a declarat deținuți politici, pentru că și-i dea României în schimbul spionilor sau atentatorilor săi căzuți pe mâinile autorităților noastre.

Șantajul acesta unguereșt a prins până-acum, de data aceasta însă nu merge. Chestia Gojdu e prea mare ca opinia publică românească să lase obiect de târg — și încă de târg precum îl vrea Ungaria — iar tratativele s'au prea întins ca să mai poată fi amânate și reluate ca într'un joc de copii. Altă cale nu-i — dacă nici de data asta guvernul maghiar nu se va cuminți — decât aceea ce o pune în vedere corespondența lui „Brassói Lapok“: sesizarea Curții internaționale dela Haga. Cel puțin opinia publică internațională va mai avea un prilej să vadă cine-s mieluseii dela Budapesta.

Din raiul hortist.

I-au prostit că se fac colonizări

Sub titlul acesta am reprodus luna trecută o știre budapestană caracteristică: Despre niște bleți proletari agricoli din părțile graniței sătmărene, cărora li s'a spus că generalul Gömbös a început colonizări în colțul panonic dintre Drava și Dunăre, și că are nevoie (parcă ar trebui să-l prindă cu arcanul, când în Ungaria sunt peste trei milioane de suflete țărănești fără un petec de pământ!) de oameni pe cari să-i colonizeze, deci și-au luat boscârțele în spate și au plecat în pământul făgăduinții, ca ajunși acolo să li se spună că nici vorbă nu e de colonizări, că-s pline și-acolo satele de flămânzi, și că dacă nu pleacă cu treabă bună, vor fi trimiși la urmă cu jandarmii.

Revenim azi cu privire la această jainică pățanie cu următoarele amănunte:

„Magyarság” din 15 II. arată că ajunși la Pécs, bleții oameni au fost trimiși pe polițiile localităților învecinate, ca să le dea foaie de drum pentru întoarcere, deoarece poliția din Pécs n'are bulete decât pentru o mică parte dintre ei. Unul dintre năcăjiții aceștia, de fel din Mátészalka, a arătat corespondentului ziarului că au plecat câteva sute de inși din ținutul învecinat cu granița sătmăreană și bihoreană, și că li-a spus-o preotul protestant că în județul Baranya se fac colonizări și se poate căpăta lugărul de pământ cu prețul unui chintal de grâu. „Magyarság” încheia spunând că această chestie trebuie să le fie un avertisment celor cari mai agită chestia agrară

Din semioficiosul guvernului citire...

Semioficiosul guvernului, „Budapesti Hirlap”, adaugă la cele de mai sus, în n-rul din 15 II., următoarele:

Unii dintre năcăjiții aceștia au făcut jumătate drumul pe jos, săptămânii întregi, pe cel mai mare ger al iernii acesteia. Două dintre ei au dispărut, probabil au înghețat. Celalți au sosit în pământul făgăduinții flămânzi și cu zărențele cargând depe ei. Jandarmii au căpătat poruncă să așină calea celor ce ar mai merge spre județul Baranya.

La Nyirbator — adaugă semioficiosul — popa reformat li-a citit la școală că în județul Baranya se fac colonizări, dându-se pământ în parte sau a treia pe timp de 50 de ani, iar după 50 de ani pământul trece 'a stăpânirea coloniștilor. Au plecat deci bazași pe vorba popii. Din Nyirbator au plecat dintr'o singură stradă 13 familii. Unii și-au vândut și hainele de pat ca să aibă de drum. Autoritățile, ca să-l împiedece, au refuzat să le dea certificate, și au plecat cu dovedă deia popă că-s calvini cum se cade.

„Budapesti Hirlap” adaugă la cele de mai sus că „coloniștii” i-au declarat că au găsit în județul Baranya aceeași mizerie cumplită ca și la ei, și mai spune că jandarmii umbli prin satele din Baranya ca să-l adune

pe năcăjiții păcăliți să-l trimită 'napol.

Asta e Ungaria lui Gömbös.

Când în dricu iernii, la simpla vorbă a popii că auzit că se fac în celalalt capăt de țară colonizări, se ridică sate întregi iar dintr'o singură stradă 13 familii, și pleacă după un petec de pământ ce ar urma să-l stăpânească după 50 de ani de muncă, ce va fi

când va intra în capul tuturor celor trei milioane și jumătate de inși fără un petec de pământ, că nu mai merge și trebuie să li se facă dreptate? Generalul Gömbös li poartă de-ocamdată cu vorba, până va reuși să institue dictatura. Dar care dictatură de pe lume poate face față când unei jumătăți din populația țării, și-anume aproape 'ntregii populații țărănești, li va fi ajuns cuțitul la os?

Iși țin copiii în lăzi cu paie ca să nu 'nghețe

„Magyarság”, zarul lat fundiilor legitimiști (habsburgiști), a publicat în pagina economică a n-rului său din 23 Martie o corespondență dela Dobrișin, în care se arată că s'a ținut la Dobrișin o adunare a șomerilor intelectuali și manuali, și că preotul evanghelic Ladislau Pass a arătat la această adunare mizeria din Ungaria, spunând că mai cu seamă e groaznică sărăcia în ținutul dintre Tisa și dintre granița românească, unde-s cele mai multe datorii, cea mai mare foamete și cele mai multe execuții.

La Dobrișin — a spus părințele Pass, — sunt 1200 de șomeri intelectuali și 20 de mii de șomeri manuali (adecă

un sfert din populația orașului). Ficeștia n'au altă muncă decât cartofi, bostani și napi, și din pricina această s'a luit în oraș o boală nouă: boala de apă. Dintre ceilalți locuitori, cari găsc ceva de lucru, mare parte trăiesc dintr'un venit de 6 filleri pe zi (adecă un leu și 85 de bani). Am găsit case, spunea preotul, unde copiii sunt ținuși în lăzi căptușite cu paie, ca să nu 'nghețe.

Adunarea, spune „Magyarság”, a trimis o delegație la prefect ca să ceară să se numească un comisar ministerial al șomajului pentru părțile Dobrișinului.

Dela Iuliu Gömbös celire

A patra zi după lovitura ce a dat-o dizolvând parlamentul și înlăturând din partidul guvernamental pe Bethlen și pe credincioșii acestuia, prim-ministrul Gömbös a ținut la radio un discurs care voia să fie un program de guvernământ, și prin care făgăduia ca de sute de ori până atunci: o reformă a latifundiilor inalienabile (în sensul că latifundiarul cari s'au înglodat în datorii pot să vândă o parte a latifundului), o reformă electorală (pe care o va face în sens fascist, dictatorial), o lege de colonizării (ceea ce nu înseamnă că imediat se vor face și colonizări), o lege pentru apărarea familiei și pentru sporirea populației (ca și cum populația proletară a unei țări latifundiare se poate spori prin lege), apoi o lege prin care se sporesc puterile regentului Horthy, o altă lege prin care se introduc în camera magnaților oameni numiți de regent la propunerea guvernului, și în sfârșit o reformă a legii presei, care va însemna o înăsprire în plus a asprului regim de astăzi.

La promisiunile acestea ultracunoscută, Gömbös a mai adăos trei: a spus că va face o conversiune, că va aranja prețurile industriale în raport cu cele agricole, și că va repartiza mai drept ca până acuma impozitele.

Ar însemna că Gömbös a fost foarte de bună credință, când a

spus acestea, fiindcă tot în această cuvântare a mai spus următoarele:

„Revoluțiile, precum ne 'nvață istoria, nu le-au pricinuit niciodată reformele înfăptuite, ci reformele a căror înfăptuire a fost neglijată” (cităm din semioficiosul „Budapesti Hirlap”, din no. dela 9 Martie)

Cu alte cuvinte: Gömbös însuși o spune, așa precum s'a spus de-atâtea ori în coloanele noastre, că dacă vor mai zăbovi în Ungaria reformele sociale, vine peste raiul hortist revoluția. În fața istoriei, deci, generalul Gömbös va rămânea un vinovat cu bună știință de prăbușirea în care va fi 'npins Ungaria dacă nu va face reformele făgăduite.

Se va ținea de cuvânt?

Vom vedea.

Un cuvânt pe care și l-a dat în chip solemn: că nu se vor mai face în Ungaria alegeri cu vot pe față, s'a văzut acum și l-a ținut: dizolvând parlamentul tocmai când avea să 'nceapă discuția reformei electorale, și alegându-și un nou parlament cu vot pe față.

Așa că ne cam putem închipui cum își va ținea și promisiunile electorale. Mai cu seamă după ce cu mai puțin de trei săptămâni înainte de aceea, la 14 Februarie, tot el, și tot la radio, a declarat că nu va face niciun fel de reformă agrară, nicio expropriere.

Cu numerus hunicus în contra lui numerus valachicus

În conferințele sale, după cum se știe, d. dr. Al. Valda-Volvod a arătat între altele că fosta Ungarie, a cărei populație nu era nici pe jumătate ungurească și care avea dela 1868 o lege egală îndreptărită a tuturor naționalităților, și a avut și ea un numerus al ei, numerus hunicus sau hungaricus constând în faptul că nu se admitrau în slujbe decât prin excepție cetățeni de limbă ne-maghiară.

O furtună dela Cluj ce-și zice „Uj Erdély” („Ardealul Nou”), a lui Györi Illé. István, se leagă în n-rul său nit m (al 5-lea) de observația aceasta a d. dr. Alex. Va da-Volvod, și combate numerusul valachicus cu numerus hungaricus, spunând c'asa de mult există în Ungaria un asemenea numerus, încât în alegerile de-acum cel puțin 40 la sută dintre candidații de deputați ai listei guvernamentale și tot atâția dintre cei depe alte liste „au nume de familie nemțești, suedești, slovace, românești, poloneze, sârbești, italiene, iudevești.” Așa se vede — spune „Ardealul nou” al noului Györi Illé István (cel care se erijase la sfârșitul anului trecut în făuritor al apropierei româno-maghiare și începuse această apropiere cu comercializarea unei traduceri înfețe a poeziilor lui Eminescu de care am vorbit în n-rul nostru dela Crăciun) — așa se vede că în Ungaria numerusul acela hungaricus nu-l totuși socotit așa de sever, dacă atunci când proporția minorităților etnice din Ungaria abia se poate exprima în procente, se candidază încă și pe lista guvernamentală niște oameni cu nume așa de sălbatic străine.

Precum ați putut-o înțelege din prima parte a acestui citat, cel 40 la sută de candidați cu nume neungurești su-s tocmai unguri. Fiindcă, altfel, ce naiba ar căuta acest contraargument în discuția numerusului valachicus! Din ultima frază ați înțeles și mai mult: că deși în Ungaria proporția minorităților abia poate fi exprimată în procente, totuși toate partidele — inclusiv al guvernului — și-au ales candidații dintre minoritari în măsura de 40 și mai bine la sută.

De sigur că nu poate fi la mijloc decât sau o idioțenie sau o falsificare scandaloaasă. Vom adăuga că mai este ceva: o împertinență fără margini. Pentru că așa-zisul „Ardeal Nou” are cutezanța să dea și mostre, ca să-și susțină mistificarea. Și anume, citează 53 de nume, dintre cari e de ajuns să reținem pe-al următorilor reprezentanți ai minorităților etnice: Eckhardt Tibor (de prisos să-l mai recomandăm), Heckenberger Kourad (cel care a condus ofensiva în contra luptei dusă de martirul Bleyer pentru drepturile minimale ale minorității germane), Bud Iános (românul reneșat care a fost mi-

nistru de finanțe pe vremea Bethlen), Marschall Ferencz (de vreme ce-l subsecretar stat, se 'nțelege cât e de maritar), Angyán Béla (idem, șef al presei pe vremea lui Bethlen), Rubinek István, Lögner Albin, etc., etc., toți în apărare măsură minoritari, și de te-ar pune pe foc dacă ai spune că nu-s get beget unși. Idioțenia aceasta n'are decât un singur cusur, ca să fi perfectă: „Ardealul Nou” mai fi trebuit s'adauge că numai în parlament l-așă în Ungaria, ci numerusul acesta hungaricus e respectat din capul ramidel până la poale. Ar putea spune că d. Horthy e un vac și s'a chemat 'naintea lui K.öpfler, după strămoșii din Germania acum 200 de ani e și el reprezentant al minorității germane, ș. a. m. d.

Revista care reprezintă chipul acesta „Ardealul Nou” (firește, pe cel ungar) pretinde că face aproape de româno-maghiară, și pare c'o face foarte bine list.

Deci păzea!

Mortalitatea din Ungaria și din rile Micii Iafetegei

În zilele dinții ale campaniilor electorale din Ungaria (în înalțate de 8 Martie, când a fost ordonat că afișele electorale vor putea avea alt text decât acesta: „Votați cu partidul nostru sau cutare”, sau: „când partidului cutare sunt cutare cutare”), s'a afișat la Budapesta un manifest opoziționist, în care după cum arată „Budapesti Hirlap” din 9 Martie, se spune următoarele:

„În Cehoslovacia nașterile e de 9.6 la sută, în România de 14.4 la sută, în Iugoslavia de 12.2 la sută, în Ungaria de 5.9 la sută.”

„Budapesti Hirlap” corect arătând că proporția nașterilor nu se arată în procente, că cu seamă că la o mie de locuitori revin atâtea și atâtea nașteri, rată apoi că cifrele de mai sus n'ar fi adevărate și că și în țările și adevăratele cifre sunt următoarele: Iugoslavia (1931) 22.0, Ungaria (1933) 22.0, Cehoslovacia 19.2, din manifestul opoziționist se spune 'n încheiere semioficiosul guvernului, par să 'nfișe faptul că proporția sporului natural după datele anului 1931 în Iugoslavia 13.8, iar după datele anului 1933 au fost în Cehoslovacia 5.5, în Ungaria 13.3.

Precum se vede, și în manifestul opoziționist corectările ce li le face „Budapesti Hirlap” României are o situație foarte coasă.

TOT ROMÂNUL DE BINE CITEȘTE ZIARUL

Cărți, ziare, reviste

Guvern național

D. STELIAN POPESCU, directorul celui mai mare ziar românesc „Universul” și președintele Ligii Antirevizioniste, a publicat în ziarul din 25 Martie al „Universului” următorul articol-apel:

A sosit ceasul al unsprezecelea.

Situația internațională este din cele mai serioase și pretutindeni oamenii încercați, conducători ai destinului și nu-și ascund îngrijorarea. Politica pacifistă, izvoită din generozitatea sufletească a popoarelor care apreciază valoarea civilizației, este azi sfidată pe față și cu îndrăzneală de cealaltă politică, a forței, de politica realistă a celui mai tare și mai îndrăzneț. Ca și la 1914, Europa, după 20 de ani de subclim, de idealism, de necazuri de crize de tot felul, apare divizată în două tabere: de o parte, aceiași apărători ai dreptului și ai justiției între oameni și popoare, — de cealaltă asupritorii, revoltați de înfrângerea lor, cu sufletul refăcut, cu mintea tot atât de prinsă în logica forței brutale, dar mai ales cu unuri și aviație militară, cu gaze și cu explozibile ucigătoare. Valorile unei mări infuriate amenință să inunde câmpia păcii, înainte ca însemnările, făcute cu trădă și din generozitatea concepției atâtor oameni de bine, să fi dat roadele așteptate.

În fața acestor vremuri înfruntate, cum stăm noi, ce facem noi în interiorul țării noastre? Pentru că, nu e de ajuns să știm că la comanda politică noastră externe se găsește un om superior, în care avem de sigur cu totul încredere. Vremurile grele și o situație internă solidă, o gândire socială, economică, financiară și națională ferită de orice sbuciumare.

De ce să nu mărturisim adevărul, tristul adevăr? Situația internă, din toate punctele de vedere, nu este de natură să ne dea linștea sufletească pe care o dă unui popor numai conștiința că este condus cu pricepere și cu cinste și că într-adevăr, conducătorii lui sunt însușiți, cei puțin în clipele de grea cum-pănă, de cei mai curat patrioți.

Părerea noastră în această privință este cunoscută. Față de demoralizarea și anarhia sufletească produse de război încoace de o democrație prematură și ipocrită; față de o mentalitate de parvenitism, pentru care n'a existat nimic sfânt, care a făcut tot posibilul să distrugă tăgăzările atât de necesare pentru apărarea structurii statului național și național, și care, cu ormule amănitoare, a slăbit forța de rezistență a acestui neam, — noi am socotit, cu tot curajul patriotismului nostru, că singura îndecare posibilă ar fi fost ca acele politici interne să fie date de un singur om, priceput și cinstit, dar mai ales hotărât să pue ordine în toate, să introducă disciplina și cinstea, în redarea neamului românesc energia de muncă și forța morală care au format în trecut virtuțile cele mai de seamă.

Pe noi cuvântul „dictator” nu l-a înspăimântat. În înțelesul acestui cuvânt, noi n'am cuprins ospaternicia capriciului și a

arbitrarului, ci comanda cugețată, patriotică, cinstită a unui om hotărât să și sacrifice odihna în slujba unei idei mari, pentru salvarea țării și a neamului lui.

Acest om nu s'a arătat. Trist pentru o țară în istoria căreia strălucesc, în lumina faptelor lor, atâția oameni mari!

D-I Stelian Popescu

Dar, dacă această soluție nu pare posibilă, înseamnă oare că nu mai e nimic de făcut și că trebuie să stăm cu brațele încrucișate în fața spectacolului demoralizant pe care ni-l dă azi viața noastră politică?

Ar fi o crimă. În Senatul francez, d. Flandin a făcut un calduros apel la unirea tuturor conștiințelor. „În ceasul de față, nu mai pot fi îngăduite nef țelegeri între francezi”, a spus primul ministru al Franței republicane și democratice.

În Camera Comunelor, șefii diferitelor grupări politice au făcut declarațiuni menite să dea guvernului întreaga autoritate a unității naționale, iar șeful grupului liberal, sir Herbert Samuel a precizat că sir Iohn Simon merge la Berlin „având sprijinul deplin al națiunii britanice, spre a face cunoscut Reichului păreața Marel Britanii”.

În Italia, tot poporul într'un gând și într'un suflet înțelege să dea sprijinul disciplinei lui, o mului providențial care-l conduce.

„Românii noștri” — „Ungurii noștri”

Sub inițiativa șz (a prim-redactorului Szász Endre), s'a publicat la 25 III sub titlul de mai sus un articol în oficiosul partidului maghiar „Keleti Ujság”, în legătură cu acțiunea ce s'a pornit pentru instituirea proporționalei etnice.

Autorul are cutezanța s'o spună (și s'aducă chezașia sa de clujean născut) că pe vremea ungurească nu se făcea la Cluj nicio deosebire între românii și ungurii, ba românii din capitala Ardealului („românii noștri” — cum ar fi fost numiți de unguri) „erau încălziiți, giuguiști, întoc-

col termină cerându-ne să tratăm pe unguri numai așa cum au tratat ei pe români. Ar vrea s'ajungă vremea când și românii vor spune la adresa ungurilor: „ungurii noștri”.

La noi, desbinări, fărâmițări de partide, certuri meschine, denunțări și acuzați reciproce; anarhie sufletească, anarhie administrativă, anarhie politică.

Să ne trezim la realitate. E trea serios ceasul acesta, ca să continuăm destrăbălarea de până acum.

Dacă mai sunt oameni cu conștiință în această țară — și desigur mai sunt — să se unească, să facă să tacă în sufețele lor patimile și ambițiile și să dea țării acel guvern de unitate națională, în jurul căruia să se strângă, pentru a-l sprijini toată suflarea românească. Va veni mai târziu și vremea discutiilor de doctrine și de programe diferite. Acum e ceasul unității naționale, e ceasul sufletului românesc care trebuie să fie treaz față de turtuna ce ne amenință din afară.

Să lăsăm, în momentul de față, deosebirile dintre noi: să fim români! Dacă vrem să apărăm cu toată forța pacea la granițele noastre, să începem prin a restabili pacea internă și a da dușmanilor cari ne pândesc avertismentul unirii noastre.

Un guvern de unitate națională ar fi primul pas hotărâtor, care ar da țării încredere și liniște, iar străinătății dovada vitalității noastre și a conștiinței noastre naționale.

mal ca plantele de seră”. Dovadă vreau să fie: familia Isac, familia dr. Pordea, ș. a., cari erau foarte bine văzute de societatea maghiară. Autorul merge și mai departe, și susține că ungurii se portau cu tot respectul până și față de-un iredentist ca regretatul Amos Frâncu, ba îl tratau cu mânuși și pe românii din suburbia Mănășturului (de-aceia vor fi atașat-o la Cluj, luându-l independența?), cărora le admiteau să frecventeze școala românească, fără să le analizeze numele, precum se întâmplă ungurilor astăzi.

Autorul îndrăznețului arti-

acum vreo câteva sute, dintre cari unele (bătându-se cap în cap, după împrejurări) fabricate de unii și aceiași „istorici”. A d-lui Németh nu va fi desigur ultima. Dacă or mai trăi ungurii o mie de ani, e rost să mai auzim vr'un milion de asemenea păreri maghiare despre originea săcuilască.

„Pericolul maghiar”

Secretarul dela Paris al Ligii revizioniste maghiare, Fr. Honti, semnalează prin „Pesti Hirlap” din 15 III că a apărut în franceză o nouă carte despre provocările maghiare în contra păcii: „Pericolul maghiar”, a publicistului Raoul Chelard.

Mai frunze decât

bănățenii

„Budapesti Hirlap” din 15 III recensează o dare de seamă a lui Iosif Berky, publicată cu privire la primejdia depopulării Panoniei (a Ungariei dintre Dunăre și dintre Austria și Iugoslavia) în numărul ultim (depe Martie?) al revistei „Egészépolitikai Szemle”. E vorba deci de sistemul de un singur copil sau de niciun copil, care face în numita parte a Ungariei ravagii alarmate. Berky arată că într'un sat din Panonia s'au născut în anul 1933 numai 4 copii, și că Einkindereiul și Keinkindereiul a devenit în unele părți o mentalitate așa de urită, încât într'un sat, la întoarcerea dela biserică, o femeie a fost scuipată de consăiene pentru că a făcut „prostia” să nască.

Goana ungurească

după glorii străine

Ziarele maghiare au descoperit săptămâna trecută o nouă somitate mondială ungurească: pe profesorul universitar Michael Papin dela New-York, încetat din viață după o carieră strălucită care l-a situat printre inventatorii îndată după marile Edison.

A doua zi după această împănare ungurească, ziarul „Universul” a publicat adevărata biografie a decedatului, arătând că s'a născut în fosta Ungarie, într'un sat dintre Jimbolia și Becicherec revenit la 1918 Jugoslaviel, că a fost copilul unui cioban sârb, că a fost și el în tinerețe ciobanaș și că la vârsta de 14 ani, din cauza unor conflicte naționale ce le-a avut cu autoritățile maghiare, a plecat în America, trecând spre Hamburg prin Budapesta și Praga.

Cetiți și răspândiți:

„Gazeta Antirevizionistă”

Trădarea socialistă

(Continuarea din pag. 1-a)

rat dela noi s'a rupt în două, și să se apropie de socialistii unguri.

Propunerii acesteia — arată mai departe „Ellenzék” — i s'a răspuns prin oficiosul fracțiunii socialiste maghiare, prin „E.őre”, din care „Ellenzék” citează după cum urmează:

„Partidul socialist din România nu s'a rupt în două ci numai s'a separat în două limbi, în special pentru ușurințe tehnice. Recitificarea aceasta nu e însă o piedecă ca partidul social-democrat să privească în izolată nelucrare cum se zbuclumă pe viață și pe moarte minoritățile, cam își face de cap fascismul, etc. Partidul social-democrat are îndatoriri bazate pe convingere și pe programul său de activitate față de minorități, și astfel luptă mereu în această situație. I-a devărat că atacă partidul maghiar pentru că din punct

de vedere socialist n'a ajutat în chip corâspunzător această luptă, dar aceasta-i indiferent. Azi, în aceste clipe grele, singurul lucru important este să se atragă atenția conducerii oficiale a partidului maghiar asupra maselor maghiare ce-s în afară de partid, pe cari trebuie să le descopere, de cari trebuie să se apropie, în această luptă care înseamnă tot ce e al nostru”.

În continuare i se spune lui Bernády că faptul că partidul socialist maghiar are (azi) o compoziție „indisolubil națională” (elszathatatlan nemzetiségi), „este cel mai potrivit factor, în lupta pentru drepturile minoritare”. Alături de aceasta, partidul socialist (maghiar) are dela 1930 un statut care e „într'adevăr potrivit pentru înfăptuirea unei asocieri cu partidele ce stau pe bază națională, în lupta pentru drepturile minoritare”.

O trădare infamă

Citiți și recitiți aceste rânduri, la cari „Ellenzék” adaugă un apel pentru înfăptuirea unui bloc interminoritar dela olaltă cu socialistii unguri, și întrebați-vă: dacă partidul al cărui oficios a putut să publice asemenea lucruri, mai este străin de irendenta dela Budapesta. Când un partid social-democrat, chiar maghiar numească-se, vede că la noi își face de cap fascismul și nu vede ce-i în țara lui Gombos, unde revin azi unul după altul la suprafață eroii masacrelor săvârșite printre socialistii în deceniul trecut; când un partid social-democrat nu vede câte piei belește depe năcăjții de săcui federala băncilor lui Gyárfás, care e precum se știe capul partidului maghiar, și dă mâna cu partidul grofilor și-al cămătarilor ca să înființeze o federală a partidelor minoritare, — ce cuvânt se mai poate spune despre un asemenea partid, decât că trădează în chipul cel mai infam?

Săracul numeros valachicus..

S'a înțeles, firește, că punctul de plecare al acestui uneltiri e

La braț cu oricine în contra românilor

Autodemascarea acestor minciñoși e perfectă.

La braț cu șovinismul naționalist al Budapestei latifundiare, la braț cu jăcmăntorii din partidul grofesc ai bieților proletari săcui, la braț cu internaționala marelui finanțe și marelui industriei, — și numai pentru că proletariatul intelectual și manual românesc își cere și el bucată de pâine la care are dreptul în țara sa!

Iată o evoluție cu adevărați drăcească.

În anii ultimi ai Ungariei Mari soț.-demii ungurești erau alături cu românii, pentru că (s'o creadă astăzi cine mai poate) ungurii erau cu tirania, cu latifundii și cu celelalte, iar noi cu drepturile și cu sărăcia.

numerus valachicus. Adecă un program care, oricât ar fi de naționalist, n'ar trebui să-l supere pe domnul soț.-demi ungurești, pentru că flămânzii valahi cărora numerus valachicus volvește să le dea o bucată de pâine, sunt doar și ei tot niște bieți proletari, tot victime ale capitalismului hrăpăreț, și pentru că și programul socialist și programele diverselor organizații politice minoritare nu cereau doar altceva decât proporțională: fiecărui atît la cît are dreptul.

Aaa!

Era să uităm!

Partidul acesta care trădează internaționalismul, nu ne poate terta că vrem să disciplinăm un alt internaționalism, al marelui finanțe, al marelui industriei, în contra cărui soț.-demi luptau altă dată cu mijloace ceva mai decît ale numerusului valachicus: cu greve de lucru și de foame, cu încăierări de stradă, cu vărsări de sânge.

Pe urmă veni România Mare, cu reforma agrară, cu votul obștesc, prietenii noștri soț.-demi s'au făcut deodată bolșevici și au pornit în contra noastră sub comanda lui Bela Kohn și-a lui Samueli.

Apoi — după ce s'au refugiat la noi dinaintea hortismului care-jugănea sau îi arunca maltratați în fundul Dunării, — i-am văzut redeveniți comuniști și înhăitați cu partidul maghiar al grofilor într'un complot urzit în Săcuime 'n contra statului.

Acum câteva luni i-am văzut apoi rupându-se de socialistii români, fiindcă aceia continuă să fie proști și să facă internaționalism. Pe urmă — acum două săptămâni — ni-a fost dat să

vedem la Cluj o adunare a funcționarilor particulari (firește, socialisti și-aceștia) în contra lui numerus valachicus, pentru că apoi onoratul oficios „E.őre” să vină cu cărțile pe față, date așa precum s'arată mai sus.

Cum să numim această evoluție?

Și cum să n'o pui în legătură cu irendentizarea partidului socialist din Ungaria, a cărui vorbă de acum 6-7 ani, rostită 'n parlamentul ungurec, trebuie s'o înem bine minte: „Nu vă declarați mai irendentiști decît noi, pentru că uneltirea ce o putem noi face 'n contra statelor succescare, prin muncitorimea ungurească și ungurizată de acolo, n'o puteți face voi” — voi latifundiarilor, voi subjugătorii proletariatului.

Rugăm pe onorații rezistanțieri să înțeleagă că un ziar se scoate cu parale grele și cu trudă, deci să binevoiască să-și facă datoria, achitându-și abonamentul. Vom fi altfel siliți să-l facem să fie arătați cu degetul.

Fiindcă unii dintre abonații cari primesc gazeta de astă toamnă greșesc și trimit numai abonamentul dela 1 Ianuarie înainte, îl rugăm să-și întregescă abonamentul, iar pe cei ce își plătesc abonamentul de aci înainte, să achite odată cu abonamentul pe anul 1935 (pe-un an sau pe-o jumătate de an) și datoria depe lunile din anul trecut, socotită la 15 lei pe lună.

Camera deputaților a votat săptămîna aceasta trimțterea în judecată, pentru chestia Skoda, a d-lui general Chosky, fostul ministru al apărării naționale, și a d-lui M. Popovici, fost ministru de justiție, deasemenea judecarea d-lor Romal Boliă și colonel Georgescu.

P. S. Sa Episcopul Policarp Morușca

Săptămîna aceasta a avut loc la Patriarhie știrea întîiului Episcop al românilor ortodocși din America, P. S. Sa Policarp Morușca, starețul de pîndă al mînăstirii Bodrogului.

Românii din America vor avea în păstorul său s'a 'ncredințat un îndrumător strălucit, un cărturar seamă, un predicator de rară putere de convingere un vibrant suflet de frate.

Pe cît de mare le va fi românilor americani bucuria că li s'a dat un atît de distins conducător, pe tât de mare e la despărțire regretul românilor dinutul Bodrogului, că se despart de un părinte suflet care li-a fost îndrumător de fiecare zi, și de-al cărui nume se leagă o serie întregă de înfăptuiri creștinești culturale, făcute de P. S. Sa pentru acești români de graniță.

CITIȚI!

Biblioteca Agricolă

Ziarului „UNIVERSUL”

In atențiunea Cond. Oficiilor Parohiale și Epitr. Paroc

Librăria Diecezană din Arad

Mare magazin de revizite bisericesti, cărți literare, predici, Lumânări, Tămâie, Smirmă, ulei pt. candelile s. a.

Lumânări cari ard fără să picure, diferite calități și mărimi

Smirnă kgr. Lei 200—500 —

Tămâie „ „ 100—150—200 —

Ulei pt. candelile kgr, Lei 60—55 —

Fitile „ „ cutia Lei 10—8—6

Lumânări din comp. de ceară minerală albe cu 50% paraf. kgr. à Lei cal. I. 65— cal. 55—60 Lei.

Precum și la comandă executăm lumini din ceară garantată, ce naturală, ceară minerală, albite și nealbite. La cerere trimite-mi catalogul detaliat.

Un portret al lui Eckhardt

...ada hort stă Tiberiu Eckhardt, pe care Bethlen a spus la Gykanizsa că o să-l mănânce pe Gombös așa cum l-a avut Gombös pe Bethlen, era dat în două circumscripții: unul unde se votează cu secret: la Dobrișin, pe lista numărul său (așa zis țărănesc), și la Mișcolț, pe lista lui Gombös.

...ndcă însă în amândouă locuri are toate speranțele să se s'ă n'vârtit în ultimul moment și și-a mai pus candidatură într-o circumscripție rurală, vot pe față, unde s'ă n'vârtit în abia contracandidat.

...m pricina aceasta un fost membru al său de partid, fostul deputat Ladislau Budaváy, care a ieșit din partidul așa-zis țărănesc al lui Eckhardt din pricina acordului prin care Gombös Eckhardt nu zădărnicit prin reformarea parlamentului aduce reformele electorale, a publicat ziarele budapestane din 1933 (în „Magyarország” ș. a.) o scrisoare deschisă adresată lui Eckhardt, prin care îl somează să se vrea să fie socotit om politic cinstit, să-și retragă candidatură aceasta, sau să intervină să primească peste termen și candidatură, pentru că să nu spună că n'a căpătat mandat ca preț al trădării. Budaváy îl spune între altele lui Eckhardt următoarele:

...și armăresc de mulți ani cu actiunea socială și politică. O știu de mult, că în orice țară și în mâna ta oricine și nu e decât un mijloc prin care să-ți ajungi scopurile tale politice și să-ți satisfaci setea de putere. Pe vremuri făcuseși să te preamdrească și să te înalteze în puternică a asociației țărănilor, ca apoi, când nu ai avut nevoie de ea, să-ți dai piciorul fără o clipire din ochi. Atunci se ivise acțiunea lui Bethlen. Insufleșirea generală dovedit o trambulină minunată. Cu un salt isteț executat te-ai ridicat pe podul Ligii Revizionale, ca să-ți mărești falma și popularitatea ca luptător al idealurilor naționale. Eu încă atunci împătumeam pe cei ce mai crezau în desinteresarea ta și în demnitatea ta.

...A murit între timp Gaston Bethlen, șeful partidului agrarian, Eckhardt s'ă n'vârtit de a avea șef al acestui partid din care nu făcuse parte. Budaváy nu spune cum li s'ă suit în cap, dar noi o știm: cooptarea lui Eckhardt la președinția partidului așa-zis agrarian s'ă făcut la dorința lui Horthy, ruda lui Eckhardt. Eckhardt s'ă văzut deci ceea ce se visase: șef de partid, cu care șeful guvernului să trateze dela egal la egal. Au să tratat, și și a vândut partidul. Și-ai vândut partidul li strigă Budaváy. Nu-l interesează pe Bethlen când și în ce partid în-teresează, dar fă-o pe față și numai pe Bethlen scoteala persoanei tale. N'aveal dreptul să pui partidul micilor țărăni independenți (asta e forma partidului, — n. tr.) în fața faptelor implinite! Dacă după dorința ta inexplorabilă nu vezi imediat alegerile, afară de faptul că cel mai intim nu ră-

mănea nimeni în tabăra ta!

„Popularitatea ta — spune în încheiere scrisoarea deschisă a fostului deputat agrarian Budaváy — e o popularitate forțată. Fără temel. Nu ești decât un norocos și un isteț trăgător de sfori de după culise. Ți-o prorocesc că nu peste mult o să se termine cu simbul tău, din care și așa nu-ți împrejmueie persoana decât resturile lui.”

Un ziar privilegiat: „Brassói Lapok”

În n-rul din 25 Martie al lui „Brassói Lapok” s'ă publicat în rubrica înșușitorilor redacționale o lămurire unvia care a n'trebat înredentista gazetă dela Brașov de ce în timp ce alte ziare maghiare scriu numele de localități românești, ea le scrie ungurești.

„Brassói Lapok” lămurște că la Brașov nu e cenzură, deci scrie cum îi place.

Se vede că nu numai cenzură nu-l, ci nici reacțiune românească. Altfel „Brassói Lapok”, „cea mai scârboasă dintre gazetele evreo-maghiare dela noi”, cum a numit-o d. dr. Al. Vaida-Voivod, nu s'ar deda de-atâta vreme la provocările la cari se dedă. O să se găsească vreodată ac și de cojocul jupânilor ei?

Intr'un sat care a fost până la Horea românesc

În n-rul nostru de 16 pagini — al 8-lea din anul trecut — închinat trecutului Aradului și al județului Arad, am arătat după documente ungurești: de când și de unde sunt ungurii ce-i azem în unele sate arădane, și am spus despre satul Adea următoarele:

„Adea e veche așezare românească, pe vremea năvălirii tătarilor cu voivod (cf. Márki, Arad tört. I, 222). În vremea revoluției lui Horea, preotul ortodox de aici era cu răsculații (cf. ibid. II, 743). La 1835 (cf. Fabian, Arad vm. leirása, II, 138, ms la Palatul Cultural din Arad), era deja «localitate ungurească». Ungurii de-aici sunt aduși din jud. Salaj, Bihor, dintre Dunăre și Tisa, din jud. Bihor, Ciongrad și Heves (cf. Somogyi, Arad megye Magyar népe, în vol. III, P. I, 1912, al Monografiei județului Arad, pag. 260, după Pestii Frigyes). La 1900 (f. Rusu-Sirianu, Românii din Statul ungar, 1904, p. 80) mai erau în sat 38 de români. De notat: hotarul satului are nume românești.”

În satul acesta unde trebuie să avem o politică bine ch'bzuită, a fost azi săptămâna un mare chef prostesc. Cineva care și-a pus în gând să compromită autoritatea românească (mișună și p'acolo agenții partidului maghiar, ca prin tot județul), a dat ideea să se mbrace instructorii tineretului premilitar cu uniformă făcută din venitul unei petreceri. S'ă organizat deci sub conducerea primarului ungar o petrecere de granda (cu vin de 30 de lei kilogramul, când găsești în județul Aradului vin strălucit cu jumătate atâta), și a băut lumea pe

Trecutul „unguresc” al Clujului

Între alte nenumărate organizații ce le au la Budapesta repatriității din Ardeal, există una care se cheamă „Asociația bărbajilor ardeleni” și se pare că e cea mai activă dintre ele.

Asociația aceasta are un local de întruniri și conferințe, unde de toamna până primăvara se țin aproape în fiecare săptămână conferințe privitoare la Ardeal: anul trecut, bunăoară, despre laturile juridice ale revizuirii, iar acum despre orașele ardeleni, începând cu Brașovul, cu Dejul și cu Clujul.

Acum tocmai e la ordinea zilei un ciclu de conferințe despre Cluj.

Ciclu s'ă n'nceput la 7 Martie cu o conferință despre trecutul Clujului, a lui dr. N. Asztalos, care a arătat (cităm din n-rul dela 9 III. al semioficiosului guvernului „Budapesti Hirlap”) „în ce chip a devenit orașul Cluj, odinioară sășesc, un oraș curat unguresc”.

Ar fi fost foarte interesant să ne spună semioficiosul în chip amănunțit cum s'ă n'tâmplat această schimbare a Clujului din oraș sășesc în oraș unguresc. Adevărat că noi o știm și fără lămuririle lui, dar ar fi fost foarte binevenite. În orice caz să ne însemnăm această recunoaștere maghiară, că ungurii n'au asupra Clujului tocmai drepturile „istorice” pe cari pretind că le au.

ntrecute, până n'a mai știut de sine. La chef au fost invitați și reprezentanții autorității românești, cari, uitându-și datoria ce o au într'un asemenea sat, au primit invitația și s'au apucat de băut cu primarul și cu alții. Dela o vreme apoi atmosfera a n'nceput să se ncarce. S'ă n'nceput într'un colț ciondăneală și ghionturi, și un reprezentant al autorității s'ă dus să pună pace. Beligeranții și dimpreună cu ei toți cheflii din sală au sărit pe el și-apoi pe șeful de post care-i venise n'trajutor. Autoritatea românească a scăpat cu viață numai sărind gardurile și trezindu-se tocmai la Chișineu, de unde a venit apoi cu ajutoare. După ea a mai dat fugă la Chișineu mica colonie românească a satului, îngrozită că urmează prăpădul.

Nouă înși dintre bătașii dela petrecere se cumințesc astăzi la penitenciarul parchetului din Arad. Va urma sancțiunea, dar atâta numai nu ne mulțumește. Așteptăm să tragă n'vătătură din această tristă întâmplare toată lumea. Dacă a fost la mijloc o cursă, reprezentanților noștri nu le era îngăduit să cadă în ea. Dacă a fost numai prostie bejivănească, reprezentanților noștri nu le era îngăduit nici pe atât să se prindă cu proștii și cu bejivii. Să fim seamă că avem de readus în Adea la mătăc fraji înstrăinați, și că o n'tâmplare ca aceasta ni-i înstrăinează și mai mult.

Citiți și răspândiți
„Gazeta Antirevizionistă”

Iarăși corectitudinea presei maghiare

În ziarul „Aradi Közöny” al jupânașului Stauber s'au publicat la 24 Martie următoarele:

„PROCESUL DE MITUIRE AL UNOR MINISTRI IUGOSLAVI — Statul iugoslav cere o desdăunare de o jumătate de miliard de dinari. Un mare industriaș aristocrat pe banca acuzării. —

„Zilele acestea se n'ncep în Iugoslavia debaterile unui proces senzațional. Antecedentele au preocupat multă vreme cercurile economice europene. Pe banca acuzării stă directorul general de mare distincție de până decurând al unei firme forestiere Alfred Czuczka, și proprietarul firmei, un industriaș aristocrat binecunoscut atât la Budapesta ca și la Viena. Cu ei dimpreună sunt dați în judecată fostul ministru iugoslav al poștelor și-al justiției, și mai mulți înalți funcționari publici.”

Se arată în continuare că procesul cu pricina e urmarea unei anchete severe ce o ordonase la mai multe întreprinderi regele Alexandru. «Ca urmare a acestei anchete — continuă „Aradi Közöny” — a fost arestat directorul general Czuczka precum și directorul AMINTITEI (???) firme forestiere. Ambii sunt acuzați că au mituit în interesul unei comenzi dela stat pe unor mari funcționari publici. Rechizitoriul e de 600 de pagini, și cere o desdăunare de o jumătate de miliard. Prin aceasta se explică că deși proprietarul firmei a oferit 40 de milioane de dinari, i s'ă refuzat punerea în libertate.”

Știrea aceasta se referă la potlogăriile sucursalei din Jugo-

Știri

La primăria din Budapesta s'au făcut zilele trecute patru numiri de slujbași prin vot al consiliului comunal, și a fost ales șef-archivar românul renegat dr. Justin Budo, funcționar mai vechi al primăriei budapestane.

La Cluj, precum arătam în articolul „Trădarea socialistă”, a fost deunăzi o adunare de protestare „în contra instigației minoritare”, adică în contra numerusului valachicus, a asociației funcționarilor particulari și comerciați.

Adunarea a fost prezidată de un anume Bojár Antal, — adică, de nu cumva-i evreu, Anton Boeriu.

În n-rul din 13 Martie al lui „Ellenzék” din Cluj s'ă publicat un reportaj inițiat: „Reînfiorește iarăși în Ardeal cămătăria”.

Firește, nu e vorba de cele șapte piei ce le trag depe săcui băncile Federalei lui Elemér Gyárfás. Despre modul cum speculează la sânge pe țărani maghiari partidul maghiar, nu-i de ce să se scrie într'o presă atât de cinstită ca presa ungurească.

slavia a firmei forestiere evreo-maghiare Naschitz dela Budapesta, care-și are de ochii lumii centrala în Elveția, iar în realitate e condusă din capitala maghiară, de unde devastează prin sucursale ca cea dela Zagreb sau ca „Lomaș” din România, pădurile statelor succesoare, adăugând la această ispravă și alte furtișaguri.

Înțelegeți deci de ce „Aradi Közöny” și-a redactat știrea așa cum o reproducem mai sus, băgând la apă pe ministrul iugoslav dar trecând sub tăcere și firma mituitoare și pe „aristocratul industriaș” mituitor, binecunoscut și la Budapesta și la Viena.

Ziarul lui Stauber s'ă dovedit încă odată foarte corect, dar pe deasupra și foarte prost.

Căci cine naiba a mai văzut să nu scrii numele cuiva, iar mai la vale să-i zici „amintitul”?

Înștiințare

Cu n'ncepere de astăzi abonamentul la „Gazeta Antirevizionistă” e pentru toată lumea, afară de instituții, 130 de lei pe an sau 70 pe jumătatea de an.

Toți aceia cari și-au plătit abonamentul pe baza reducerii de până acum, precum și restanțierii cari ni-au cerut gazeta pe această bază sau cari s'au obligat pe baza aceasta față de reprezentanții noștri, beneficiază de reducerea de până acuma și pe mai departe.

Celor cari se abonează de act înainte le facem înlesnirea, dacă se n'tovărășesc câte cinci înși, să ne trimită costul a patru abonamente pentru cinci abonamente. De favorul acesta nu vor beneficia însă decât cei cari se abonează direct la administrația ziarului sau la reprezentanții noștri din Curtici și Alba-Iulia, cari ne stau în ajutor fără plată. Achizițorii ceilalți nu sunt împuterniciți să primească astfel de abonamente.

Am luat aceste hotăriri din pricină că multă lume care nu intră în tagma țărănilor și-a muncitorilor pentru cari făcusem cu mari jertfe reducerea, așa între alții unii protopopi, unii funcționari cu lefuri de 6—7—8 mit de lei pe lună, ne asătează cu cereri ca să-i socotim și pe dânșii țărani, acari, portari, servitori, ba un protopop ni-a cerut să-i dăm gazeta și mai leftin decât servitorilor, nevrând să fim seamă că și așa, cu 130 de lei cât era abonamentul domnilor din categoria sa, „Gazeta Antirevizionistă” este cea mai leftină foale săptămânală din țară.

Ca să le dăm și acestor oameni puțința să beneficieze de înlesnirile ce le facem cu mare sacrificiu, am schimbat forma reducerii de până acum, dând posibilitate oricui să beneficieze de ea dacă se n'tovărășește cu încă patru și ne trimite abonamentul înainte.

Evreii lui Gömbös, ai lui Eckhardt și-ai lui Bethlen

Alegerile de-acum din Ungaria ne-au făcut să vedem ceva de necrezut: pe președintele de-acum câțiva ani al ebreismului atisemit, pe Gömbös și Eckhardt, punând pe lista de candidați evrei și prezidându-i țării ca „generație a reformelor”, pe bălatul lui Appony cartelandu-se cu evreii lui Vázsonyi, pe Bethlen publicând în gazeta sa „8 orai Ujság” încurajări la adresa opoziției semitizate, și pe această opoziție felicitând pe Bethlen prin gazeta lui.

Parcă nici pomeneală n'ar fi în Ungaria de existența unei legi a numerusului clausus, și parcă altundeva s'ar fi jucat evreii și s'ar fi comis în contra lor masacrele dela hotelul „Bri-

tanla” sau din pădurea dela Orgovány, al căror erou vestit în lumea 'ntreagă, e astăzi candidatul pe-aceeași listă gombösistă cu reprezentanții de 70 de anișori al „generației reformelor” Moritz Ledermaan și cu președintele comunității evreiești din Buda-Vecse Ozora!

Adecă ceva tot a mai rămas din epoca jucatului antisemite. Un pic de pudoare, la oamenii din redacția lui Eckhardt. Gazeta acestuia, „Uj Magyaraság”, face pe marea mironosă de parcă n'ar fi a unui partid aliat cu Gömbös, și 'njură pe bălatul lui Apponyi și pe Bethlen pentru că s'au dat cu evreii. Vorba ceea, cu usturoiul și cu gura care nu-l pute.

Socoteli revizioniste

— Ce destăinuie printr'o conferință un profesor universitar dela Budapesta —

La 23 Martie crt. — precum arată n-rul dela 24 Martie ziarul „Magyarság” — s'a ținut la Budapesta o conferință despre revizuire, a profesorului universitar Josif Balza, în cadrele conferințelor ce le-a organizat revista „Katolikus Szemle”.

Conferințiarul a arătat în introducere motivele pentru cari acțiunea revizionistă maghiară n'a dus până acum la rezultat. Motivele acestea sunt după dânsul: întâi, că revizionisti unguri fac mai multă vorbărie decât ispravă; Al doilea, că de dragul Anschlussului Germania și-a trădat prietenii, pe italieni, și cochetează cu Mica Înțelegere;

Al treilea, că Ungaria, cu toate acestea, face politică germanofilă, ridicând în contra sa pe italienii și pe francezii.

A spus apoi că-l o iluzie a crede că se va face curând revizuirea teritorială. Socoate însă posibilă revizuirea clauzelor ne-teritoriale ale tratatului, și anume crede că-l posibilă prin tratative cumpătate înfăptuirea egalității de înarmare. Când Ungaria va avea serviciu militar obligatoriu, se va vorbi cu ea altfel, pentru că altfel vorbești cu o țară care poate trece la faptă (akcióképes).

A spus pe urmă că mai socioate posibilă și-o altă revizuire: printr'o rearanjare a chestiunii dunărene. Italianii și francezii vor apăra cu orice preț independența austriacă, pentru că să n'ajungă Germania, prin anexarea Austriei, stăpână peste Europa centrală și peste Balcani. Ungaria deci trebuie să se încadreze în chestiunea austriacă; această încadrare va fi începutul revizuirii. Se poate face restaurarea Hasburgilor, deoarece Mica Înțelegere se va mărgini la amenințări. Nimic nu se gândește — a spus conferințiarul — la restaurarea fostei monarhii austro-ungare, ci e vorba de-o unire austro-ungară, și dacă în noua împărțire dunăreană voiesc să se încadreze cu drept egal și alte națiuni satelice, aceasta va fi cea mai bună garanție a echilibrului european. Deoparte înființarea blocului balcanic, iar de alta pachtul în trei dela Roma (între Ita-

lia, Austria și Ungaria, — n. tr.), au inițiat înjgheburile unităților balcanice și europene mai mari. Trebuie să mergem mai departe pe această cale, și atunci o să vină și vremea chestiunii granițelor. Ideea dunăreană va chema Ungaria la o nouă viață și va da o nouă strălucire coroanei Sfântului Ștefan.

După ce a dat pe față aceste gânduri ascunse ale iredenței ungurești, conferințiarul a 'ncheiat felicitând studențimea maghiară pentru că s'a apucat să 'nvețe limbile statelor vecine și să cerceteze stările din aceste state. Conferințiarul a numit această „apropiere”; precum se știe din ceea ce am arătat în n-rul 11 din anul acesta al gazetei noastre, e vorba de cu totul altceva: de infilțarea unor noi oficine de propagandă iredentistă, și anume a unei secții așa-zise minoritare la Asociația studențească, și a unui institut de cercetări referitoare la minorități (firește că nu la cele din Ungaria), ce urmează să se înființeze la Universitatea din Budapesta.

Mai tare ca Horváth Mihály

În luna trecută generalul Gömbös a rostit o cuvântare la asociația Baross, și a spus în legătură cu falmoasele sale promisiuni reformiste (paște murgule!) că cere țării o supunere necondiționată, o lăpădare de sine o stăruință și o moralitate caracteristice raselor asiatice.

Vorba asta l-a tare scandalizat pe unul care se încălește sub un articol din n-rul din 12. Il al lui „Magyarság” „un istoric”.

„Istoricul” acesta (păcat c'a fost așa de modest și nu și-a spus numele, că avea prilej să i-l trecem la nemurire), e revoltat că Gömbös îl numește pe ungurii neam asiatic și scrie:

„Că de ce și cum e obligată națiunea să se lăpede de sine și ce va leși din asta, asta s'o aranjeze între ei națiunea și capul statului, eu nu vreau să vorbesc decât despre vorba aia cu asiaticismul. E o vorbă veche dar și perimată originea asta a un-

Vrea „Aradi Közlöny” să i se măsoare cu măsura ungurească

În ziarul „Universul”, după cum se știe, s'au publicat câteva articole drastice relativ la noul cod penal trecut deunăzi prin Senat, și-anume pentru că e o copie de care nu avem nevoie a codului penal unguresc.

„Aradi Közlöny” se ocupă de aceste critici în editorialul său din 24 Martie, și spune:

„Liberalismul legiferării ungurești nu poate fi decât de folos operel legitorilor români, dacă de fapt proiectul acesta mult atăcat ar fi inspirat din acest spirit înalt și absolut ferit de considerații naționale”.

Așa scrie „Aradi Közlöny”, prezintă-ne legile șoviniste ale Ungariei drept model de „liberalism”, de necocotire a „considerațiilor naționale”. Dar merge gazeta lui Stauber și mai departe, și spune că noul cod penal e atăcat nu numai de români, cari zic că-l unguresc, ci și de unguri, și-anume pentru că departe de-a-l vedea unguresc, ungurii văd în el rigori șoviniste (ex. pedepsele pentru instigații prin presă 'n contra statului) cari nu sunt în codul penal unguresc.

Dela teorie ziarul iredentist dela Arad trece deci la exemplificări, și-anume se atinge tocmai de ce aveau mai scandalos legile maghiare. Apoi această îndrăzneală nu i se poate 'ngădui tocmai lui „Aradi Közlöny”, care a insultat dinastia română și n'a fost pedepsit, care a scris la ultimul Crăciun că patria sa e și-astăzi Ungaria Mare și nici pentru asta n'a fost pedepsit, și care în 16 ani de stăpânire românească, deși instigă mereu-mereu, n'a fost după noastră cunoștiință condamnat decât o singură dată, zilele trecute, când l-a dat în judecată, pentru calomnie, nu cineva dintre români, nu ministrul public românesc, ci un maghiar, d. Nesselrode dela Orade.

Acesta-l bilanțul judiciar al

unela dintre cele mai instigatoare gazete iredentiste dela noi. Și 'n schimb câte zeci și sute de ani de pușcărie a numărat fiecare redacție românească pe vremea stăpânirii ungurești! D. prof. Ioan Lupas, președintele Ligii Antirevizioniste din Transilvania, a făcut într'un rând calculul tuturor anilor de pușcărie dați de justiția maghiară ziaristilor noștri. Vrea „Aradi Közlöny” să i

se aplice presel maghiare noi acest liberalism? Ni că dacă toți ziaristii dela noi — și-s mulți mare — ar intra mâine în carie și ar sta acolo toată cu toate că-s cam tinere, anii lor n'ar ajunge ca leze anii de condamnare ziaristilor noștri de justiție ungurească, cea „ferită de derente naționale”.

Din îndrăznelile lui „Brassói Lapok”

Ocupându-se, precum arătam în pagina întâia, de chestiunea fundației Gojdu, falmoasa gazetă iredentistă „Brassói Lapok” amintește că testamentul lui Gojdu e contrasemnat de Ioan Pușcariu, judecător la Casație, Florian Vargha, notar public, Atanasie Cimponeriu, secretar ministerial, Simion Popovici, septemvir pensionat, Ion Alduleanu, judecător la Casație, — și-o amintește aceasta 'n legătură cu numerus valachicus, pentru că să exclame:

„Anno 1870. Trei români „oprimați” judecători la Casație, un „oprimat” secretar ministerial. Aceștia numai aci, ca martori. După acest testament, putem să ni-l închipuim pe oprimați și 'n celelalte cariere, în celelalte ramuri de activitate”.

„Brassói Lapok” a rămas și 'n comentariu așa cum l-a numit d. dr. Al. Vaida: cel mai scârbos dintre ziarele evreo-maghiare. Când însuși pune 'n capul comentariului: „Anno 1870”, cum îndrăznește să facă comparații? La 1870 erau doar abia trei ani dela dualism și doi dela legiferarea egale îndreptățiri la naționalităților. De ce nu citează „Brassói Lapok” statistici de mai apoi, fiindcă aceștia citați, au ajuns unde-au ajuns sub era absolutistă a austrieclilor, precum

tot deatunci avem și instanțe cu cari ungurii se laudă datorită simplitudinii lor: Asociațiunea maramureșeană, Asociațiunea arădeană, etc. Ori n'a dat numai legea gală 'ndreptățire dela 1868 (indcă se obligase împăratul să ni-o dea), iar în baza acesteia și a 'nlăturat aproape pe toți funcționarii ce-i aveam în vremea austrieclilor, a desființat tribunalele românești și cari erau într'o oarecare măsură românești, și a ordonat (la 16 ani, ca noi, ci la 3 ani de dualism) examene de limbă maghiară, cu concedieri de salariu ca la noi, iar mai pe urmă venit cu un ordin ca acela căilor ferate de „EMKE” nu se admită 'n slujbe cinstite maghiarizează numele.

Lucrurile acestea le vede „Brassói Lapok” și cellalte, și cuatează să facă comparații stăpânirea românească și stăpânirea maghiară. Le uită pentru că așa-i la noi: poartă orice.

Uneltirea iredenței dela Beclean

Ni s'a trimis acum săptămânal — după ce n-rul nostru trebură ajunsese sub tipar — o scrisoare a secției din Beclean (jud. Maramureș) a asociației „Cultul Patriei” cu o relatare a unei probleme scandaloase la care s'au angajat ungurii și evreii de-acolo dela 15 Martie, falmoasa ziară a voinismului kosutist, decretată de Ungaria sărbătoare oficială a gurii și ungrizării din Beclean (dar ne închipuim că și în alte aite părți, unde însă nu găsim asociații românești ca și „Cultul Patriei” sub formă de vavare) au jinit să prăznuiească ziua 'n care s'a 'nceput turul șovinistă botezată „Közlöny” 'n fruntea lor a fost Bela Bethlen, care a adus me, la provocătoarea secție gazetari din Ungaria.

„Cultul Patriei” din Beclean semnalat această provocare ședinței Ligii Antirevizioniste prefecturii de județ. Ar fi dacă și alte organizații patriotice românești, în special dela județul Maramureș, unde controlul uneltirilor maghiare nu-i atât de 'ndătinat, lua exemplul dela bravii patrioți din Beclean, și ar semnala care uneltire sau provocare să se 'ncearcă.

la nația maghiară moralitate europeană și șleși conștientă nelăpădare de sine”.

Să trecem peste confuzia din ultima frază, peste „moralitatea europeană”, prin urmare ungurească (!) cerută de Sf. Ștefan ungarilor când l-a abătut cu biciul dela păgânismul unguresc, și să ne oprim la chestia aialată, cu leagănul indic al indogermanilor. „Istoricul” lui „Magyarság” grăiește de sigur adevărul. Dacă-l adevăr că întâii oameni au fost așezați de Dumnezeu în Asia, e de sine înțeles că de-acolo ne tragem cu toții. Rămâne însă o nație de oameni care nu se trag din Asia, care nu se trag din întâii oameni făcuți de Dumnezeu. Sunt ungurii, cari sunt europeni dela cea mai veche oarbă. Chestia asta l-așa de grea (s'ar putea crede la urma urmelor că-s creația lui Lucifer), încât numai istoricii Budapestei o pot clarifica. Au cuvântul!

gurilor, încă depe vremurile lui Anonimus, când ținutul Donaul și Volgei era socotit la Asia. Știința istorică a clarificat foarte demult și foarte hotărât (urmează sublinierea autorului, — n. tr.) că etnicul unguresc s'a format în ținuturi europene, și că ungurii sunt cu toții asiatici, leagănul străvechi li s'a legănat dincolo de centrul Asiei, pe plaiurile indice. Nu vrem de altfel cu nici un chip să 'scărițăm rasele asiatice, reamintim însă că totuși până astăzi toți cei mari ai istoriei noastre, dela Sfântul Ștefan până la Ștefan Széchenyi, au așteptat întotdeauna de-

Se alarmă în Ungaria din pricina agitatiei electorale a germanilor

... nu e tolerat în raiul
... clun partid politic mi-
... cauza minoritară n'a fost
... prezentată în parlamentul un-
... decât odată dela războl
... ce: când bietul martir Ia-
... Bleyer, ales pe lista guver-
... s'a transformat acum doi
... jumătate din reprezentant
... partidul guvernamental în
... reprezentant al conașionalilor săi
... ani, și a rostit dela tribuna
... mentului acele vestite cu-
... de osândă la adresa tra-
... tamentului minoritar din Un-
... cari au ridicat în capul său
... lumea ungurească și i-au
... apoi peste câțeva vreme
... .

... atunci redșteptarea ger-
... lor din raiul hortist a pro-

Doi candidați germani cari bagă Ungaria în groază

... Kussbach candidează acum
... circumscripție svăbească
... Panonia, și tot acolo e can-
... în județul Tolna, un alt
... al Asociației culturale
... țestii, mai sus pomenitul dr.
... Basch, cel condamnat pen-
... a 'ndrăznit să 'ndemne pe
... să nu-și maghiarizeze nu-

... arul legitimist „Magyarság”,
... dupăcum se știe duce o
... oasă campanie în contra lui
... hardt, a dat săptămâna tre-
... o mare alarmă în contra
... Kussbach și-a lui Basch, fiind
... să-l compromită pe Eck-
... rd, fiindcă cei doi candidați
... Asociației culturale germane
... prezintă alegătorilor sub firma
... partidului agrarian al lui Eck-

... u-rul din 22 Martie „Ma-
... rság” a închinat o pagină
... țestii lui Kussbach, spunând
... face agitație pan-germană, că
... bește alegătorilor despre o
... manie întinsă cel puțin până
... Győr, că s'a pregătit de vreme
... delungată pentru alegerile de
... stând câte o lună în fie-
... re sat din circumscripție, că a
... mie sătenii la școală în Ger-
... nia și au venit acum de-acolo
... să facă propagandă electorală
... teristă, și în sfârșit că s'a de-
... în contra candidatului Kuss-
... că acțiune pentru înaltă tră-
... ve săvârșită în campania elec-

... A doua zi, 23 Martie, „Ma-
... rság” a închinat o pagină
... Franz Basch, și-l secondează
... această instigație anti-germană
... clousul Ligii Revizioniste „Pesti
... lap”.

... aflăm din instigația aceasta
... ul „Magyarság” și-a lui „Pesti
... lap” următoarele:

... D-rul Franz Basch candidează
... Bonyhad în contra falmosului

De ce e 'n stare șovinismul unguresc

... cele ce urmează, pagina 'n-
... tătă de „Magyarság” d-rului
... țestii ne dă un exemplu de șo-
... lem unguresc cum nu s'a
... pomenit.

... Principiul om al lui Basch
... circumscripție — spune „Ma-

... gresat mult. Guvernul s'a zbatut
... să-l pună pieder, deoparte prin
... intimidări, ca acea conoșcută
... cetitorilor noștri *condamnare a*
... *lui Francisc Basch pentru că și-a*
... *ndemnat la o adunare conașio-*
... *nații să nu-și maghiarizeze nu-*
... *mele*, iar de-altă parte prin sili-
... rea Asociației culturale nemțești
... ca să-și aleagă președinte în lo-
... cul răposatului Bleyer pe fostul
... ministru de externe Gustav Gratz,
... care numai neamț nu mai este.
... Am citit la timpul său că Gu-
... stav Gratz a și fost ales în
... fruntea acestei asociații. Acum
... însă aflăm că-l președinte al ei
... ginerele lui Bleyer, avocatul din
... Budapesta dr. Fr. Kussbach, cu-
... noscut din mal multe împreju-
... rări ca infocat naționalist, ca
... vrednic succesor al socrului său.

... fost ministru Iuliu Pekár, preșe-
... dinte de neam svăbesc al So-
... cietății Turanice și unul dintre
... cei mai turbați matadori ai ire-
... dentei. Basch s'a prezintat ale-
... gătorilor sub firma partidului a-
... grarian al lui Eckhardt. I s'a a-
... dus însă la cunoștoia lui Eck-
... hardt că omul său din circums-
... cripția Bonyhad face pan-ger-
... manism, și Eckhardt s'a grăbit
... să dea o telegramă că nu-i omul
... lui, că Basch n'are cu partidul
... agrarian nimic. Telegrama a fost
... afișată în fașimile în toată cir-
... cumscripția. Imediat apoi Basch
... a afișat placarde prin cari spune
... că telegrama e falsă, și că nu-i
... va putea nimel trage la 'ndo-
... ială că-l agrarian.

Semne de rede- șteptare ger- mană

... Mai spune apoi „Magyarság”
... că la 'ntrunirile lui Basch se
... cântă „Deutschland, Deutschland
... über alles”, și asta n'ar fi nimic
... dar țărani germani din circums-
... cripție s-așa de 'ntărâtați încât
... o spun în gura mare că-l aște-
... ptă pe Hitler, și i-au fugărit pe
... candidatul guvernamental Pekár
... din sate încât abia i-au scăpat
... de furia lor jandarmii. Corespon-
... dentul lui „Magyarság” mai pu-
... blică și-o conversație cu alegă-
... torii germani, foarte semnifica-
... tivă, dacă e adevărată.

... — „Murim, dacă trebuie, —
... i-au spus țărani svăbi. Șt-așa
... tot suntem datorți cu o moarte.
... Măcar murim pentru dreptatea
... germană.

... — „Acuma pușca e încă în
... mâna lor — i-au spus alții —
... o să mai vină vremea să fie și
... 'ntr'a noastră”.

... La mirarea corespondentului;
... alegătorii germani au explicat:

... — „Da! Când va veni alci
... Hitler!”

... gyarság” — e un doctor Henrik
... Mühl, pus de mult sub botcot de
... colegii săi medici și de toată so-
... cietatea ungurească din partea
... locului pentru lupta ce o duce
... pentru redșteptarea svăbească
... („Magyarság”, firește îl zice:
... „pangermanism”).

... Ca urmare a luptei ce-a avut
... s'o poarte cu șovinistii unguri,
... d-rul Mühl a tras o bătaie pro-
... fesorului Nicolae Gömbös, vărul
... primului ministru Gömbös (pre-
... cum se știe, familia lui Gömbös
... e nemțească, dela origine Köpf-
... ler, venită din Germania în Un-
... garia în sec. al 18-lea).

... Profesorul Gömbös a răspuns
... mai apoi cu insulte. D-rul Mühl
... l-a provocat atunci la duel.

... Și s'a 'ntâmplat acest lucru
... me mai pomenit, că toată lu-
... mea din partea locului a re-
... fusat să i fie martor, încât a
... trebuit s'aducă un martor dela
... Timișoara, pe d. dr. Gaspar
... Muth („Magyarság” îl nume-
... ște „faimosul luptător bân-
... țean al propagandei anti-revi-
... zioniste”) și altul dela Berlin,
... pe d. dr. Losch, președintele
... Asociației pentru protecția ger-
... manilor din străinătate!

... Iată ce 'nseamnă în Ungaria
... tratamentul minoritar. Cu adevărat
... vorba rostită de fostul deputat
... guvernamental Pintér la adună-
... rile ce le-a ținut în țarna acea-
... sta în satele germane din veci-
... nătatea Borgenlandului:

... „La tratatul de pace dela Tri-
... non nu se poate face referire în
... privința protecției minoritare,
... între altele și pentru că tratatul
... de pa e și 'n fața cetățenilor
... maghiari cu limba germană o
... simolă zdreanță de hârtie care
... ni-a fost impusă cu forța!”
... (Vezi „Gazeta Antirevizionistă”,
... no. 10, din 10 Martie).

Ar fi foarte rușinos pentru parlamentul unguresc

... D-rul Franz Basch, precum
... s'a arătat mai sus, luptă în cir-
... cumscripția Bonyhad în contra
... candidatului guvernamental Iuliu
... Pekár.

... Șvabul acesta renegat, devenit
... președinte al turanicilor, s'a 'n-
... tors la Budapesta scandalizat
... nevoie mare după cele ce-a pă-
... țit în circumscripție, și a spus
... lui „Pesti Hiriap” (n-rul din 23
... Martie), că de 30 de ani de
... când face politică n'a cunoscut
... în Ungaria așa luptă „naționa-
... listă” grea ca la Bonyhad.
... „Nici nu mi-aș fi închipuit —
... se scandalizează mal departe
... președintele Turanicilor — că-i
... cu puțință în Ungaria așa ceva.
... Nu mal e luptă între partide, ci
... e vorba de-o invazie în contra
... ideii de stat maghiar. Ar fi
... foarte rușinos pentru parlamen-
... tul maghiar să ojună deputat
... unul care a fost condamnat, fie
... și numai de prima instanță, pen-
... tru infamarea națiunii. E de ne-
... închipuit ca în Franța, în Anglia,
... în Italia, în Germania să se poată
... petrece așa ceva!”

... Ceea ce nu se poate pe-
... trece în Franța, în Anglia,
... în Italia, în Germania, dar
... se poate petrece în Ungaria,
... este — precum ați văzut din
... cele de mai sus — ca să
... 'ndrăznească unul care a
... fost condamnat pentru că și-a
... 'ndemnat conașionalii să
... nu-și maghiarizeze numele
... (asta-l „infamarea națiunii”
... la care se referă președin-
... tele de neam svăbesc al tu-
... ranilor), să-și pună candida-
... tura de deputat.

... Dacă și-asta-i crimă anti-
... patriotică care să-și ia drep-
... turile politice, atunci ce i-ar
... aștepta 'n Ungaria pe niște
... minoritari cari ar îndrăzni
... să părăsască țara din anotimp
... în anotimp la Geneva, precum
... o fac oamenii partidului
... maghiar dela noi?

Să-i redăm Ungariei, ca să se sporească...

... Tâmpenia despre care-l vorba
... aci, s'a publicat în fruntea n-ru-
... lui din 23 Martie al oficiosului
... eckhardist „Uj Magyaraság”, ca
... corespondență din Târgu-Mură-
... șului.

... E vorba în articolul cu pricina
... al ziarului lui E.khardt despre
... recensământul românesc dela 31
... Dec. 1930 și despre conferințele
... prin cari d. dr. Sabin Manuilă,
... directorul Institutului de demo-
... grafie și recensământ, arătase
... anul trecut că în timp ce popu-
... lația românească a țării se spo-
... rește din pricina marelui spor
... natural din vechiul regat în chip
... mulțumitor, populația maghiară
... și în special a orașelor, dă 'na-
... pol ca racul.

... Corespondentul lui „Uj Ma-
... gyarság” face următoarea reflec-
... ție:

... „Apoi, dacă-l adevărat că un-
... gurii României se împuștează
... mereu și că li se poate prevedea
... dispariția (d. dr. Sabin Manuilă
... n'a spus acest din urmă lucru
... decât despre unguirii din orașele
... așezate în ținuturi fără maghiari,
... cari n'au de unde să se înoiască
... cu rezerve sătești și cari, astfel,
... cad victime legii firești ce s'a
... constatat indeobște: legii după
... care orașenii se macină și se
... pierd în câteva generații, — n. tr.),
... din aceasta rezultă că România
... nu-și împlinește îndatoririle ce și
... le-a luat pentru apărarea vieții
... lor. Prin urmare nu poate fi co-
... rect decât ca aceste vieți să nu
... mal fie încredințate pe mâna Ro-
... mâniei”.

... Iată deci că o văzurăm și pe
... asta.

... Dacă e valabilă și 'n România
... legea firească ce ni-o repeta prin
... „Erdélyi Hiriap” dela Crăciun
... un șef al partidului maghiar ca
... Elemér Gyáfás: că populația
... orașelor e condamnată să se
... plardă după câteva generații (d.
... Elemér Gyáfás pomenea despre
... vr'un milion de înși ce i-a con-
... sumat în câteva generații Berli-
... nul), și dacă la rezultatele ne-
... faste pentru unguirii dela noi ale
... acestei legi firești mal contribuie
... de-o parte politica șovinistă un-
... gurească aducând la orașe în
... câțiva ani toată rezerva maghiară
... sătească a unei vitioare jumătăți
... de veac, iar de altă parte ma-
... mele maghiare cari s'au molipsit
... și ele de biestematul sistem al
... unui sau niciunui singur copil,
... — vinovată nu-i nici legea na-
... turii, nici politica iredentei un-
... gurești și nici femela maghiară,
... ci slogură stăpânirea românească.

... „Prin urmare” — acest prin ur-
... mare al gazetei lui Eckhardt e
... mal turanic ca orice — unguirii
... din România să fie dați țării
... Cărei țări — nu-i greu de bă-
... nuit, fiindcă dacă premisele de
... mai sus au putut fi cretine, poate
... fi lipsită de orice logică și con-
... cluzia.

... Să fie redați Ungariei. Asta-i
... concluzia.

... S'ar înțelege — firește — că
... de-aceea trebuie restituiti Un-
... gariei, pentru că acolo lumea se
... sporește din pricina bunel stări
... și-a felului cum se respectă tra-
... tatul de pace mal dihai ca le-
... purii. Corespondentul dela Târgu-
... Mureșului o fi 'n defalț de cre-
... dința aceasta. Dar dacă el n'o

... știe ce lepurește se sporește lu-
... mea 'n țara ungurească, gazeta
... lui E.khardt care a dus până la
... Crăciun campanii pe această temă,
... și care e subvenționată de-
... un guvern ce și-a propus s'aducă
... tocmai din cauza sporirii lepu-
... rești a populației o lege ca să
... se sporească lumea mal mult ca
... pân'acum, ar fi trebuit s'arunce
... la coș asemenea tâmpenie, și să
... n'o publice în loc de articol de
... fond. Dar te aștept la asemenea
... corectitudine dela oficiosul cui-va
... care a falsificat bancnote fran-
... ceze!

... La urma urmelor noi accep-
... tăm ceea ce cere coresponden-
... tul dela Târgu-Murășului al ga-
... zetei budapestane. Să i la parti-
... dul maghiar pe toți unguirii dela
... noi, să-l împacheteze în câte tre-
... nuri li-or trebui (li le dăm gra-
... tis), și să-l transporte în raiul
... hortist, ca să se înmulțească cât
... li-o fi pofta. Numai să nu ne po-
... menim cu „Uj Magyaraság” că
... mal începe o campanie pe chestia
... sistemului unui singur sau
... niciunui singur copil, și că ne
... roagă să-l reprimim 'nap și, fiind-
... că la urma urmelor tot e mal
... bine să se sporească în mica
... măsură în care se sporeau în
... România, decât să facă un sat
... întreg numai patru copii într'un
... an, precum se 'ntâmplă din pri-
... cina latifundiilor și-a celorlalte
... iobăgii în Ungaria, indeosebi în
... satele panonice.

... Not n'am uitat cu ușurința cu
... care se uită la Budapesta, că
... „Uj Magyaraság” a dus campanii
... de felul acesta pe chestia naște-
... rilor din Ungaria, pricinuite —
... ea o spuneal — de iobăgia 'n
... care-s satele maghiare, și nici că
... patronul ei Eckhardt a cerut în
... parlamentul unguresc să se dea
... unguirilor din raiul hortist namat
... atâta libertate și bunăstare câtă
... li-o dau noilor lor cetățeni de
... lege ungurească statele succesoare.

Alegerile comunale dela Mediaș

... Dacă vă mal amintiți, în zia-
... rul „Unversul” s'a publicat anul
... trecut o dovadă uluitoare în le-
... gătură cu așa-zisa oprire a
... minorității maghiare dela noi:
... s'a arătat cum sub stăpânirea
... românească populația maghiară
... abia de vreo 200 de înși a Me-
... diașului, a ajuns să se 'mpă-
... trească, datorită invaziei maghiare
... ce s'a tolerat și s'a încurajat la
... unele 'ntreprinderi de acolo și
... din împrejurimi, unele, ni se
... pare, atârănătoare de stat.

... Arătarea aceasta e astăzi foarte
... actuală.

... Pentru că au fost zilele trecute
... la Mediaș alegeri comunale, în
... urma cărora Mediașul va avea
... ajutor de primar maghiar, ceea
... ce nu se știe să se mal fi po-
... menit acolo vreodată. Ungurii
... au fost cartelați cu liberalii;
... sașii au mers separat, și au luat
... față de cele 1492 de voturi ale
... liberalilor 1775 de voturi, na-
... țional-țărăniști au luat 372 de
... voturi, iar organizația zisă a
... muncitorilor 155. Au intrat în
... consiliu numai sașii, liberalii și
... maghiarii.

Evreii lui Gömbösi carea germană

**Emerul miniștrilor englezi la
în n'a dus la niciun rezultat —**

Alegerile de-acum din
ria ne-au făcut să vedem
de decretat: pe președintele
acum câțiva ani al ebrei
atsemit, pe Gömbösi și alul
hardt, punând pe lista de făcută
didați evrei și prezidându-se
ca „generație a reformelor”, a
bălatul lui Appony cartelă
cu evreii lui Vázsonyi, pe lista
publicând în gazeta sa rea să
Ujság” încurajări la adresa, cu
ziții semitizate, și pe-a-a fă-
opoziiție felicitând pe exter-
prin gazeta lui.

Parcă nici pomeneală
in Ungaria de existența pactul
și a numerusului claususul s'as-
că altundeva s'ar fi jug
reii și s'ar fi comis în
lor massacrele dela hotelă, pre-

Socote

— Ce destăinuie
La 23 Martie crt. —
rată n n-rul dela 24 A
arul „Magyarság” —
Budapesta o conferință
revizuire, a profesorulu
aitar Iosif Balza, în ca
ferințelor ce le-a orgi-
vista „Katolikus Szem-

Conferențiarul a ară
troducere motivele
acțiunea revizionistă
duș până acum la rez
pitivele acestea sunt de
Intâi, că revizionist
mai multă vorbărie de
Al doilea, că de
schlusului Germania
prieteni, pe italieni,
ză cu Mica Ințeleger
Al treilea, că Ung
te acestea, face poli
noștră, ridicând în c
italieni și pe france

A spus apol că-l
crede că se va face
vizuirea teritorială.
posibilă revizuirea
teritoriale ale trata
me crede că-i poa
tative cumpătate în
lității de înarmare
ria va avea servici
gatoriu, se va vo
fel, pentru că
țară care poate tr
(akcióképes).

A spus pe urm
coate posibilă și
prinț'o rearanja
dunărene. Italieni
apăra cu orice pr
austriacă, pentru
Germania, prin
stăpână peste Et
peste Balcani. U
bue să se încad
nea austriacă; cum s'a tras
rare va fi încep
poate face resta
gilor, deoarece
se va mărgini
mei nu se gânde
conferențiarul
Ungaria, și
fostei monarhii că Germania
e vorba de-o bo
gară, și dacă în
dunăreană vol
ze cu drept eg
catolice, aces
bună garanție
ropean. Deop
cului balcanic
tul în trei del

Pretențiile acestea au făcut
imposibilă împăcarea căută de
ministrul de externe al Angliei.
Acesta mersese la Berlin plin
de bunăvoință, încât unele cer-
curi franceze și itallene începu-
seră să aibă temeri de partea
Angliei. Bunăvoința n'a ajutat
însă la nimic. Hitler a rămas
încăpăținat, ba a n'ceput să
vorbească reprezentantului eu-
glez pe-un ton cu care Anglia
nu era obișnuită: a bătut pur și
simplu în masă, și încă de mai
multe ori. Sir Simon a plecat
dela Berlin foarte desamăgit, și
imediat după re'ntoarcerea sa
păstrătorul pecetilor engleze Eden
a plecat la Moscova, ca să se
nțeleagă cu sovietele ce mai
este de făcut pentru apărarea
păcii europene în contra Ger-
maniei. Germania a încercat să
despartă pe unele dintre marile
puteri de soviete, spunând că
pretențiile sale sunt un mijloc
de apărare în contra Sovietelor,
— și a izbutit să întărească și
mai tare alința dintre Franța,
Anglia, Italia și Rusia.

la adresa Italiei

Încă de-a se duce ministrul
de externe al Angliei la
Berlin, Germania și-a trimis
un ministru plenipotențiar în
Abisinia, și acesta — pre-
zintăndu-și scrisorile de ac-
reditare — a făcut împăra-
tului Abisiniei declarația că
poate să se bizuie în con-
flictul cu Italia pe sprijinul
Germaniei.

rea serviciu militar obligatoriu

Gafa lui Gömbösi a fost repe-
tată Miercuri de ziarele semlofi-
cloase, nebănuitoare că n'această
zi avea să se arate de-o parte
chestia cu Abisinia, de alta cum
a bătut Hitler cu pumnul în masă
cerând lui Sir Simon alipirea
Austriei.

Ștefan Bethlen, nebănuitor nici
dănsul, după ce n' săptămâna
trecută a dat un interview zia-
rului italian „Corriere della Sera”
și a scris în „Tribune de Na-
tions” din Paris un articol, spu-
nând că Ungaria trebuie să ac-
culte de Franța și de Italia și
să se nțeleagă cu Mica Ințele-
gere fără a mai pune în discuție
cu prilejul tratativilor chestiunea
revizuirii, a venit Duminică
(cu-o zi înaintea lui Gömbösi) și
a ținut la Nagykanizsa un mare
discurs electoral, în care a spus:

1. Că Ungaria se va nțelege
cu Mica Ințelegeri, „cu care de
altfel nu voim să ne unim”, fiindcă
o sfătutește la aceasta Italia și
Franța, dar se va nțelege cu ea
numai cu condiția: să dea statele
succesoare minoritarilor unguri
un tratament mai bun, să nu mai
amenințe Mica Ințelegeri cu răz-
bol când Ungaria își deschide
gura ca să ceară revizuire, și
să-l asigure Franța și Italia
(Ungariei) o țesire din impasul
economic (în care au băgat-o che-
tățiile revizioniste);

2. Că Ungaria nu poate să nu
meargă cu Italia, care așa și pe
dincolo;

3. Că trebuie să aibă însă și
mai strânse legături cu Germania
decât până acum, chiar dacă ar
veni momente de conflict italo-
german, în timpul cărora Un-
garia trebuie să fie și cu unii și cu
alții; și anume — spunea deș-
teapta vulpe Bethlen — Ungaria
trebuie să aibă și mai strânse
legături ca până acum cu Ger-
mania, fiindcă Germania dove-
dește că știe să facă în trata-
tul de pace spărură după spăr-
tură, cari nu se poate să nu-i
folosească și revizionismului ma-
ghiar.

Bulgaria mai deș- teaptă de cât Un- garia.

Erau mari temeri, mai cu
seamă după Gömbösi a
spus Luni cele ce a spus,
că Bulgaria se va aventura
și ea să reclame egalitatea
de înarmare.

Agencia telegrafică tur-
cească a comunicat însă
Miercuri (în același zi în
care s'a aflat despre pre-
tenția Germaniei de-a n'cor-
pora Austria și despre a-
mestecul Germaniei în con-
flictul italo-abisinian) știrea
următoare:

D. Pavloff, noul minis-
tru al Bulgariei la An-
kara, a declarat d-lui
Rustu Aras, ministrul de
afaceri străine al Turciei
și președintele în exer-
cițiu al consiliului Socie-
tății Națiunilor, că guver-
nul bulgar n'a avut și nu
va avea niciodată de gând
să anuleze, în mod uni-
lateral, clauzele militare
ale tratatului dela Ne-
ully.

D. Pavloff a desmintit
știrile cari au afirmat
contrariul.

D. Rustu Aras a înștin-
țat despre această decla-
rație guvernele statelor
Ințelegerii Balcanice pre-
cum și secretariatul So-
cietății Națiunilor.

Cătră cetitorii cărora le trimitem numere de probă

Rugăm pe onorații cetitori
cărora le trimitem numere
de probă, să nu ni le trimită
napoi în cazul că n'ar vrea
să se aboneze, deoarece pri-
mirea lor nu-i obligă la nimic.
Le trimitem gazeta de probă
o lună de zile, iar după aceea
o trimitem numai celor cari
se abonează și-și achită abo-
namentul înainte.

Omula care se așteaptă solu- crizei europene: N. Titulescu

Ministrul nostru de externe, d. Nicolae Titulescu, președintele Micii Ințelegeri și al Ințelegerii Balcanice, a plecat la începutul săptămânii la Belgrad de-acolo la Bratislava, ca să se consfătuiască cu ministrul de externe al Iugoslaviei și al Cehoslovaciei despre situația gravă creată de călcarea de către Germania a tratatului de pace dela Versailles, și amenințarea Ungariei că va cere și ea egalitatea înarmare.

Și la Belgrad și la Bratislava ministrul nostru de externe a fost obiectul unei uriașe manifestații de simpatie. La Bratislava, după consfătuirea avut-o cu d. Beneș, s'au adunat în fața hotelului unde a avut loc consfătuirea peste sece mii de oameni, făcând d-lui Titulescu o manifestație cum se pomenește.

Din Cehoslovacia d. Titulescu va pleca în Franța. Presa franceză publică în legătură cu aceste articole vibrante, numindu-l „omula dela care se așteaptă o soluție a crizei prin care trece astăzi Europa și spunând că cuvântul său va avea un rol hotărâtor în discuțiunile ce vor urma zilele acestea.

Alegerile din Ungaria

În raiul hortist s'au început
astăzi alegerile parlamentare.

Votează astăzi — se chiamă că
votază, deși vorba asta nu se
potrivește unor alegeri făcute cu
vot pe față, dat sub ochii jan-
darmului — trei sferturi din popu-
lația țării, urmând ca altă parte
câteva județe apusene, să voteze
la 3 Aprilie, iar capitala și alte
2-3 municipii la 6 și 7 Aprilie.

Aleși cu unanimitate.

Candidaturile definitive nu s'au
știut decât în ajun, deoarece can-
didările se fac astfel: Te prezinți
la biroul electoral din circum-
scripție cu recomandări dela cel
pușin 10 la sută dintre alegători,
și apoi biroul ți le cerne; dacă
ești de-al guvernului scapi cu 10
la sută; dacă nu, ți se spune n'
ultimul moment că nu-ți sunt bu-
ne atâtea și-atâtea recomandări,
și dacă se întâmplă să nu gă-
sești la repezeală alte recoman-
dări valabile, e declarat ales fără
contracandidat (pe limba gu-
vernului «cu unanimitate») can-
didatul partidului dela putere.

Nu putem ști n' acest moment
câți au fost deja declarați aleși
în chipul acesta.

Până Miercuri se aleseseră ast-
fel 40 de inși până Joi 50; până as-
tăzi poate încă vreo 10—15. Mai
mulți ca o cincime dintre depu-
tații viitorului parlament erau deci
Joi declarați aleși „cu unanimitate”.
Intre ei sunt următorii
membri ai guvernului: Gömbösi
Homan, Bornemisza, Kozma
(ministrul de interne), Preszly
(subsecretar de stat la interne)
apoi: președintele partidului gu-
vernamental Sztranyavszky,
președintele agrarienilor aliați cu
guvernul, Eckhardt, și 4 așa zisi
„independenți”.

Omoruri, biserici ocupate de jan- darmi

Am relatat în numărul trecut
despre măcelul întâmplat la En-
drőd, sat din apropierea Giului,
spre granița rămanească. Au fost
omoruri de jandarmi șapte să-
teni, și sunt recunoscuți de mi-
nisterul de interne „vreo” 10 ră-
niți. Ziarele n'au fost lăsate să
publice decât relația oficială. Pre-
sa din străinătate a arătat însă
că sunt aproape o sută de ră-
niți.

Din comunicatul ministrului de
interne, care s'a dus în persoană
să vadă ce s'a întâmplat, reiese
că populația nu s'a atins de jan-
darmi, ci numai n'a voit să se
împrăștie. A fost îndemnată la
acest lucru de candidatul eckhar-
dist, cărui îi trebuia pe seama

partidului său o mică n'că
ca să combată opoziția care
pe toate drumurile că Ec
s'a vândut guvernului.

Un alt omor a fost în
Keszű din circumscripția
Agenția Rador a comunica
26 Martie o știre pe care,
ziarele budapestane n'au
sate s'o publice: anume, as-
sistul Bajcsy Zsilinszky s'a
că n' circumscripția sa jan-
intră înarmați în biserică,
supravegheze pe preot și
legători.

La știrea aceasta
Rador vom adăuga
face acest sacrilej din
când că Bajcsy-Zsilinszky
face agitație pe chestia
lovărășrii lui Gömbösi
lui Eckhardt (amândoi
dători ai ebredismului
semit) cu evreii marii
dustrii și marii finanțe,
zintiți drept „generația
reformelor.”

Alta la rând.

...după chestia ciudată
cunoșterea falmoasei
Casația a întărit o sentință
Curții de apel din Târgu-
răș, prin care se hotără
„pentru stabilirea naționa-
lului, este o singură bază:
vingerea individuală.”

Sentința Curții de Casa
fost adusă într'un proces
ministerului instrucțiunii,
statului român. În chestia
gării odrăselor celor des-
nizați ca să frecventeze
primară românească.

A fost intentat procesul
profesor desromânizat Grig
Borcea (cittit: Borcea), în
la o școală ungurească de
din Miercurea Ciucului, pen-
în baza articolului al 8-lea
legea învățământului primar,
prevede că românii și des-
nizații sunt obligați să
școală românească, l-a fost
țeta dela școala primară
ghiară la o școală românească.
Curtea de apel din Târgu-
rășului a dat dreptate un-
tului, iar Curtea de Casa
confirmat sentința, făcând
bileze toată presa irendentistă
Budapesta.

Și totuși sentința aceasta
va avea efect. Curentul ce
tre desromânizații din Săc
ca să revină la matcă, va
n'ainte.